

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC DEN BOSCH

referentie	e-mail	datum
R07.147.PdK/HG	pdekroon@zuidelijkerekenkamer.nl	12-06-2007
onderwerp	doorkiesnummer	bijlage
AMK	040-2329335	1

Geachte leden,

De Zuidelijke Rekenkamer heeft in de periode januari - maart 2007 een oriënterend onderzoek verricht naar de wachtlijstproblematiek bij het Advies- en Meldpunt Kinder mishandeling (AMK). Dit onderwerp is opgenomen in het onderzoeksprogramma 2007 van de rekenkamer.

Op basis van de oriëntatie heeft de rekenkamer geconcludeerd dat er thans geen meerwaarde is voor uitgebreid rekenkameronderzoek. De belangrijkste reden hiervoor is dat er reeds veel onderzoek, zowel landelijk als provinciaal, door verschillende partijen plaatsvindt naar de jeugdzorg in het algemeen en de organisatie van het Bureau Jeugdzorg (BJ) in het bijzonder, en daarmee ook naar de inspanningen om de wachtlijsten voor de AMK's weg te werken.

De rekenkamer heeft goede nota genomen van de mededeling van de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), in januari 2007, dat de wachtlijst voor het AMK in Noord-Brabant zo goed als weggewerkt was. Recente rapportages van de brancheorganisatie MOgroep (mei 2007) spreken op landelijk niveau evenwel opnieuw over groeiende wachtlijsten. Nadere rapportages zullen duidelijkheid moeten verschaffen over de mate waarin dit ook voor de provincie Noord-Brabant geldt. De rekenkamer zal, mede in het licht hiervan, het onderwerp nauwgezet blijven volgen en nagaan of onderzoek in de nabije toekomst wenselijk is. Daarbij zal de rekenkamer steeds nagaan of rekenkameronderzoek een meerwaarde kan hebben.

Overigens heeft het oriënterend onderzoek van de rekenkamer geleid tot een tweetal bevindingen, waarvoor wij nadrukkelijk uw aandacht vragen. Deze bevindingen zijn in een ambtelijk eindgesprek op 26 april 2007 besproken en vervolgens op 16 mei 2007 voor bestuurlijk commentaar voorgelegd aan de verantwoordelijk gedeputeerde, mevrouw drs. S.C. van Haaften-Harkema. Op 31 mei 2007 ontving de rekenkamer het bericht dat de gedeputeerde geen inhoudelijke opmerkingen of aanvullingen op de rapportage van de rekenkamer heeft.

Rapporteren of aan financieringsvoorwaarden is voldaan

De eerste bevinding heeft betrekking op de toekenning door Provinciale Staten van extra financiële middelen voor het wegwerken van de wachtlijsten bij de AMK's. Deze toekenning, bovenop de door de rijksoverheid beschikbaar gestelde middelen, heeft op verschillende momenten plaatsgevonden en is steeds vergezeld gegaan van specifieke door Provinciale Staten gestelde voorwaarden. In de rapportering richting Provinciale Staten is vervolgens evenwel niet op systematische wijze teruggerapporteerd over de mate waarin aan die voorwaarden is voldaan. Naar de mening van de rekenkamer is dit, vanuit het perspectief van een goede controle op de uitvoering van beleid, onwenselijk.

De rekenkamer beveelt daarom in algemene zin aan dat, indien de provincie (Gedeputeerde Staten en/of Provinciale Staten) specifieke eisen aan een bepaalde financiering stelt, de daarop betrekking hebbende rapportages aan Provinciale Staten vervolgens een helder antwoord geven op de vraag of aan die voorwaarden is voldaan en welke conclusies de provincie daaraan verbindt. Naar de mening van de rekenkamer kan op dit punt nog veel winst geboekt worden.

De rekenkamer vindt het een goede zaak wanneer Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten per beleidsdossier afspreken welke informatie, wanneer en in welke vorm, aangeleverd wordt. Op die manier kan worden voorkomen dat door een tekort, of juist een teveel aan (detail)informatie Gedeputeerde Staten en of Provinciale Staten geen goede invulling kunnen geven aan hun verschillende rollen (kaderstelling, uitvoering, controle). Het maken van informatieafspraken op dit punt verschaft ook de noodzakelijke duidelijkheid aan de ambtelijke organisatie.

Strikte hantering normtijden

Een tweede bevinding van de rekenkamer betreft de hantering van normtijden voor wachtlijsten. In haar brief van 17 november 2006 aan Gedeputeerde Staten (beschikking AMK, kenmerk DJB/JZ-2727249) merkt de staatssecretaris van VWS op dat de provincie op dit punt aansluit bij artikel 54 van het Uitvoeringsbesluit Wet op de Jeugdzorg. In dat artikel staat dat binnen vijf dagen na de melding moet worden besloten of er al dan niet een onderzoek moet worden ingesteld, waarna het AMK binnen 13 weken na het besluit dient te oordelen of en zo ja tot welke stappen de melding aanleiding geeft. De staatssecretaris acht dat op zich correct, maar merkt op dat de wachtlijst "zoals deze via de beleidsevaluatie wordt aangeleverd, echter uit jeugdigen bestaat bij wie het onderzoek vijf dagen na de melding nog niet is gestart". De staatssecretaris vervolgt met de opmerking: "Dit zou ook voor u moeten gelden, omdat het niet alleen van belang is dat er een besluit genomen wordt, maar ook dat het onderzoek start om de situatie van mogelijke kindermishandeling zo snel mogelijk te beëindigen".

De rekenkamer heeft de gedeputeerde vervolgens de vraag voorgelegd of deze opmerking van de staatssecretaris heeft geleid tot een andere interpretatie van de normtijd, zoals door de staatssecretaris voorgestaan. In haar reactie van 31 mei 2007 op het onderzoek van de rekenkamer

volgblad 3 van 7

R07.147.PdK/HG

heeft de gedeputeerde bevestigd dat de provincie inderdaad de door de staatssecretaris gewenste wachtlijstdefinitie hanteert.

In de bijlage bij deze brief treft u een korte situatieschets van de wachtlijstproblematiek van het bij BJ ondergebrachte AMK Noord-Brabant. Het betreft een samenvatting van het door de rekenkamer bestudeerde materiaal.

Met vriendelijke groet,
Zuidelijke Rekenkamer

drs. L. Markensteyn
voorzitter

drs. P.W.M. de Kroon
secretaris

Bijlage Situatieschets AMK Bureau Jeugdzorg provincie Noord-Brabant

Op 1 januari 2005 is de Wet op de Jeugdzorg (WJZ) van kracht geworden. Een belangrijk onderdeel van deze wet omvat de oprichting van één provinciaal bureau jeugdzorg per provincie, als centraal toegangspunt tot de geïndiceerde jeugdzorg. De verantwoordelijkheid voor de totstandkoming van de provinciale bureaus jeugdzorg is in de wet bij de provincies neergelegd.

Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de WJZ is op 1 januari 2003 Bureau Jeugdzorg (BJ) in de provincie Noord-Brabant van start gegaan. De totstandkoming van dit bureau was het resultaat van een fusie tussen de toenmalige bureaus jeugdzorg West- Midden-, Zuidoost- en Noordoost-Brabant en Stichting Jeugdzorg Noord-Brabant. Naast overname van de werkzaamheden van deze bureaus heeft BJ op het moment dat de WJZ daadwerkelijk van kracht is geworden ook de werkzaamheden van de advies- en meldpunten kindermishandeling (AMK's) overgenomen.

Tot 1 januari 2005 kende de provincie Noord-Brabant twee AMK's. Deze, in 1999 naar aanleiding van een besluit van de Tweede Kamer¹ tot inrichting van meldpunten kindermishandeling opgerichte AMK's, waren ieder ondergebracht bij een GGD. Vanaf de start eind 1999 hebben de AMK's door toegenomen bekendheid bij intermediaire instellingen en bij het publiek te maken gehad met een forse stijging in het aantal meldingen. De AMK's konden deze stijging, onder meer vanwege gebrek aan aanbod van personeel, onvoldoende het hoofd bieden. Het gevolg was dat bij beide AMK's een wachtlijst ontstond. Eind augustus 2000 was sprake van een wachtlijst bij de AMK's gezamenlijk van 135 cliënten.

Conform de WJZ zijn de AMK's per 1 januari 2005 ondergebracht bij BJ. Op dat moment hadden de AMK's nog steeds te kampen met (lange) wachtlijsten. De provincie heeft BJ begin 2005 verzocht een plan van aanpak op te stellen om de wachtlijst bij het AMK aan te pakken. Aangezien wachtlijsten bij de AMK's op dat moment een landelijk probleem waren besloot het ministerie van VWS voor de aanpak hiervan extra middelen vrij te maken (landelijk € 6 miljoen). Hiervan werd voor de provincie Noord-Brabant € 1.153.420,- geoordeeld. In juni 2005 heeft de provincie hiervan een eerste tranche van € 459.168,- aan BJ beschikbaar gesteld met de afspraak dat de bestaande wachtlijst (op het dieptepunt 529 zaken) per 15 juli 2006 zou zijn weggewerkt. In september 2005 rapporteert BJ over de voortgang van het wegwerken van de wachtlijst. Het bureau geeft aan dat de bestrijding van de wachtlijst onder druk staat, omdat de werving van wachtlijstmedewerkers moeizamer verloopt dan verwacht.

Op 18 oktober 2005 ontvangt de provincie van BJ een bestedingsvoorstel voor de inzet van

¹ Regeringsstandpunt Meldpunt Kindermishandeling, TK 1992-1993, 21980 nr. 18

€ 1.074.332,- aan VWS-middelen. Het betreft de inzet van tijdelijke medewerkers en de training van AMK-medewerkers en overige medewerkers van BJ. De provincie stemt in met dit bestedingsvoorstel en stelt hiervoor € 615.164,- (€ 1.074.332,- minus € 459.168,-) aan BJ beschikbaar, maar wel onder de volgende voorwaarden:

- op 1 maart 2006 bestaat de wachtlijst uit maximaal 111 zaken;
- op 1 mei 2006 zijn alle onderzoeken in behandeling genomen;
- per 1 augustus 2006 wordt 90% van de afgeronde onderzoeken binnen de normtijd verricht.

Daarnaast stelt de provincie aan de toekenning van de middelen ook eisen aan de kwaliteit:

- screening van meldingen wordt kwalitatief beter uitgevoerd (geen onderzoek als dat niet nodig is);
- scenarioteams werken volgens de vastgelegde methode;
- de doorlooptijd van het AMK wordt verkort (normtijden worden gehaald);
- binnen een maand nadat is geconstateerd dat meer dan 15 onderzoeken niet binnen de normtijd kunnen worden gestart, worden toegangsmedewerkers van het BJ ingezet.

Wat het resterende bedrag van € 79.088,- van de VWS-middelen (€ 1.153.420,- minus € 1.074.332,-) betreft, besluiten GS dit aan Bureau Jeugdzorg ter beschikking te stellen, zodat daarmee een stijging van het aantal meldingen direct kan worden opgevangen.

In een notitie aan de commissie Zorg, Welzijn en Cultuur (21 maart 2006) laten GS weten dat de oude wachtlijst naar verwachting per 1 april 2006 weggewerkt zal zijn, maar er weer een nieuwe zal ontstaan. De oorzaak hiervan is dat de financieringssystematiek onvoldoende rekening houdt met de sterke groei van het aantal zaken. Financiering vindt tot dan toe plaats op basis van het gerealiseerde aantal zaken van het voorgaande jaar. Iedere maand komen er echter meer zaken binnen dan de basis waarop de formatie is aangesteld, met als gevolg nieuwe wachtlijsten. Aangegeven wordt dat de provincie daarom in 2006 is gestart met financiering op basis van de prognose van het aantal zaken.

Begin 2006 heeft de provincie de prognose bijgesteld van 4300 naar 4800 zaken². BJ heeft hiervoor extra middelen ad € 255.000,- ontvangen, deels gefinancierd uit de doeluitkering VWS (€ 188.000,-) en deels uit autonome middelen van de provincie (€ 67.000,-). In juli en september 2006 zijn vanwege een blijvende stijging in het aantal meldingen de prognoses opnieuw bijgesteld, naar 5300 respectievelijk 5800 zaken. Om de stijging tot 5300 meldingen het hoofd te bieden heeft de provincie nogmaals extra middelen (€ 250.000,-) aan Bureau Jeugdzorg beschikbaar gesteld. Voorwaarde daarbij was dat Bureau Jeugdzorg een voorstel zou maken om eind 2006 zonder wachtlijst bij het AMK te werken. In de kadernota 2006 wordt aangegeven dat de provincie met de extra financiële impuls wil bereiken dat:

- elke melding bij het AMK direct kan worden opgepakt zonder dat er sprake is van wachttijd;

² Bron: Uitvoeringsprogramma 2006

- scenarioteams zich buigen over de problematiek van het kind, waardoor het mogelijk is waar nodig zo effectief mogelijk in te grijpen;
- alle instellingen in het preventieve jeugdbeleid door Bureau Jeugdzorg actief worden geïnformeerd over de problematiek rondom kindermishandeling, zodat tijdig verwezen kan worden.

Voorts wordt in de kadernota 2006 de verwachting uitgesproken dat de stijging van meldingen zich ook in 2007 zal voortzetten. Uitgaande van 500 meldingen (laatste stijging in 2006) en een kostenbedrag van € 50.000,- per 100 meldingen, zal voor deze stijging eveneens een extra bedrag van € 250.000,- nodig zijn.

De aanhoudende wachtlijstproblematiek bij het AMK van het Bureau Jeugdzorg was in augustus 2006 voor de staatssecretaris van VWS aanleiding tot het voeren van overleg met de provincie Noord-Brabant. Daarin liet zij weten een wachtlijst bij het AMK niet acceptabel te vinden en heeft ze de provincie verzocht een plan van aanpak op te stellen om de wachtlijst voor 1 januari 2007 weg te werken. Verder gaf ze te kennen de provincie een bestuurlijke aanwijzing te geven indien deze doelstelling niet gehaald wordt.

De provincie heeft vervolgens in samenwerking met BJ het gevraagde plan van aanpak opgesteld³. Daarin wordt, naast het inschakelen van nieuw extra personeel, ook de inzet van medewerkers van de afdeling Toegang van Bureau Jeugdzorg (indicatiestellingjeugdzorg) bij de afhandeling van AMK-zaken als maatregel genoemd om de problemen op te lossen. Voor de uitvoering van de in het plan van aanpak genoemde maatregelen is naar schatting van de provincie een bedrag van € 512.000,- benodigd voor het AMK. Voor dit bedrag doet de provincie op 2 oktober 2006 een financieel beroep op het ministerie van VWS.

In het plan van aanpak AMK wordt de afbouw van de wachtlijst bij het AMK als volgt gepland:

per	Wachtlijst	01-01-2006	01-11-2006	01-12-2006	01-01-2007	01-04-2007
Aantal zaken > 5 dagen wachtend op start onderzoek		470	450	295	0	0

Naast de maatregelen gericht op de extra inzet binnen het Bureau Jeugdzorg worden in het plan van aanpak ook acties genoemd die de provincie zal ondernemen. Het betreft de volgende acties:

- bestuurlijk overleg intensiveren naar 1 keer per maand. In dit overleg wordt gesproken over productiecijfers en de afbouwplanning van de huidige wachtlijst;

³ Werken binnen wettelijke kaders. Plan van aanpak provincie Noord-Brabant, 2 oktober 2006

- elke twee weken ambtelijk overleg;
- de Raad van Toezicht nadrukkelijk vragen hun toezichthoudende rol in te vullen doch tevens verantwoorde risico's te nemen;
- met extra middelen van de provincie werken aan een doorstroommodel, waarmee de juiste prognoses gesteld kunnen worden en de effectiviteit van de te nemen maatregelen kan worden getoetst om te komen tot optimalisering van de inzet van personeel en inzicht in andere te nemen maatregelen op basis van prognoses.

Naast het extra bedrag van € 512.000,- voor 2006 vraagt de provincie, op basis van het plan van aanpak, voor 2007 extra middelen aan het ministerie van VWS voor de uitvoering van de taken door het AMK. Het betreft een bedrag van € 950.000,- en is gebaseerd op een prognose van 7000 meldingen (een stijging van 20% ten opzichte van 2006). De provincie geeft aan zelf een extra bedrag van € 250.000,- te willen investeren uit autonome middelen voor het AMK.

In februari 2007 informeert de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) de Tweede Kamer over de resultaten van de aanpak van provincies en BJ's gezamenlijk van de wachtlijsten bij de AMK's⁴. Met betrekking tot de provincie Noord-Brabant meldt de staatssecretaris dat zij de provincie in augustus 2006 heeft verzocht een plan van aanpak op te stellen om de wachtlijst voor 1 januari 2007 weg te werken. Op basis van dit plan van aanpak heeft de provincie de benodigde middelen ontvangen en kon het een beroep doen op medewerkers uit de flexforce van het Leger des Heils.

Voorts meldt de staatssecretaris dat het AMK in de provincie Noord-Brabant op 1 januari 2007 nog zes kinderen op de wachtlijst had staan en daarmee de wachtlijst zo goed als weggewerkt is. Ze is van mening dat de provincie een omvangrijke prestatie heeft geleverd (van 489 wachtenden aan het eind van het 3^e kwartaal naar 6 aan het eind van het 4^e kwartaal) en daarmee tegemoet is gekomen aan de afspraken. Verder kondigt ze aan dat ze, om de resultaten (landelijk) vast te houden, tot het einde van het jaar 2007 de BJ's extra zal blijven financieren.

⁴ Brief aan de Voorzitter van de Tweede Kamer, kenmerk DJB/JZ-2748231, 16 februari 2007